

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770

e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2018. gada 28. maijā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Sanita Osipova, tiesneši Aldis Laviņš un Gunārs Kusiņš,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto SIA [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 68/2018),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Civilprocesa likuma 141. panta pirmo daļu, ciktāl tā neparedz tiesības iesniegt blakus sūdzību par lēmumu, ar kuru apmierināts pieteikums par prasības nodrošinājuma atcelšanu, (turpmāk arī – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. pantam un 92. panta pirmajam teikumam un spēkā neesošu attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju no pieņemšanas brīža.

2. Civilprocesa likuma 141. panta pirmā daļa nosaka: „Par šā likuma 140. panta trešajā daļā minēto lēmumu, lēmumu, ar kuru noraidīts pieteikums par prasības nodrošināšanu, un lēmumu, ar kuru noraidīts pieteikums par prasības nodrošinājuma atcelšanu, kā arī tiesas lēmumu par zaudējumu nodrošināšanu, kas atbildētājam varētu rasties saistībā ar prasības nodrošināšanu (140. panta otrā, 3.¹ un 5.¹ daļa), var iesniegt blakus sūdzību.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;

- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punkts noteic, ka persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka apstrīdētā norma ir liegusi tai tiesības pārsūdzēt Daugavpils tiesas (datums) lēmumu daļā, ar kuru apmierināts personas pieteikums par prasības nodrošinājuma atcelšanu. Pieteikuma iesniedzēja ir norādījusi uz tai Satversmē noteikto pamattiesību iespējamo aizskārumu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 4. punkts noteic, ka Satversmes tiesas kolēģija ir tiesīga atteikties ierosināt lietu, ja pieteikums iesniegts par jau izspriestu prasījumu.

Satversmes tiesa 2012. gada 29. oktobrī ir pieņēmusi spriedumu lietā Nr. 2012-05-01 „Par Civilprocesa likuma 141. panta pirmās daļas, ciktāl tā neparedz tiesības iesniegt blakus sūdzību par lēmumu, ar kuru apmierināts pieteikums par prasības nodrošinājuma atcelšanu, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. pantam”. Minētajā lietā apstrīdētā norma tika atzīta par atbilstošu Satversmes 92. pantam. Tādējādi pieteikumā ietvertais prasījums daļā par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam pēc būtības jau ir izspriests. Pieteikuma iesniedzēja nav norādījusi argumentus tam, ka pieteikums nebūtu iesniegts par jau izspriestu prasījumu.

Satversmes tiesas nolēmumos ir atzīts, ka, pastāvot būtiskiem jauniem apstākļiem, Satversmes tiesa var izvērtēt tādu prasījumu, kas jau reiz ir izspriests

(sk., piemēram, Satversmes tiesas 2006. gada 15. jūnija sprieduma lietā Nr. 2005-13-0106 10.1. un 10.3. punktu). Tomēr Pieteikuma iesniedzēja nav norādījusi uz tādiem būtiskiem jauniem apstākļiem, kuru dēļ Satversmes tiesai būtu vēlreiz jāvērtē apstrīdētās normas atbilstība Satversmes 92. pantam.

Līdz ar to Satversmes tiesas kolēģija ir tiesīga atteikties ierosināt lietu pēc iesniegtā pieteikuma daļā par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam.

7. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja tā ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav. Ņemot vērā to, ka Daugavpils tiesas lēmums daļā, ar kuru apmierināts personas pieteikums par prasības nodrošinājuma atcelšanu, nav pārsūdzams, vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi Pieteikuma iesniedzējas pamattiesību aizsardzībai nepastāv.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otro teikumu, ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskārums brīža. Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no (datums), kad Daugavpils tiesa pieņēma lēmumu par prasības nodrošinājuma atcelšanu. Pieteikums sakaru iestādē nodots 2018. gada 24. aprīlī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums daļā par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 91. pantam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtais daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

8. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā ir jānorāda juridiskais pamatojums, proti, jāpamato apstrīdētās normas (nevis tās piemērošanas rezultāta) neatbilstība augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pieteikuma iesniedzēja lūdz izvērtēt apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 91. pantam, jo uzskata, ka apstrīdētā norma pārkāpj šā panta pirmajā teikumā noteikto atšķirīgas attieksmes aizliegumu. Proti, Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka apstrīdētā norma nenodrošina pušu procesuālo vienlīdzību.

Izvērtējot kādas normas atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, nepieciešams noskaidrot: pirmkārt, vai un kuras personas (personu grupas) atrodas

vienādos un salīdzināmos apstākļos; otrkārt, vai apstrīdētā norma paredz atšķirīgu attieksmi; treškārt, vai atšķirīgajai attieksmei ir objektīvs un saprātīgs pamats, proti, vai tai ir leģitīms mērķis un vai ir ievērots samērīguma princips (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2011. gada 10. jūnija sprieduma lietā Nr. 2010-69-01 10. punktu*). Satversmes tiesa ir atzinusi, ka viena kopīga pazīme pati par sevi ne vienmēr var kalpot par pietiekamu argumentu, lai konstatētu, ka divas personu grupas atrodas vienādos un savstarpēji salīdzināmos apstākļos (*sk. Satversmes tiesas 2013. gada 9. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2012-14-03 17.2. punktu*). Ja nav iespējams konstatēt personas (personu grupas), kas atrastos vienādos un salīdzināmos apstākļos, tiesvedība Satversmes tiesā nav iespējama (*sal. ar Satversmes tiesas 2017. gada 6. aprīļa lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2016-10-01 16. punktu*). Pieteikumā nav norādīts, kuras personas (personu grupas) atrodas vienādos un pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos. Pieteikumā nav arī ietverts juridiskais pamatojums tam, kādā veidā apstrīdētā norma paredz atšķirīgu attieksmi pret personām, kas varētu atrasties vienādos un salīdzināmos apstākļos.

Konstatējot atšķirīgo attieksmi, ir jānoskaidro, vai tā ir noteikta ar normatīvajos aktos paredzētā kārtībā pieņemtu tiesību normu, proti, „saskaņā ar likumu” (*sal. ar Satversmes tiesas 2016. gada 2. marta sprieduma lietā Nr. 2015-11-03 20. punktu*). Savukārt, argumentējot apstrīdētās normas neatbilstību samērīguma principam, pieteikuma iesniedzējam ir jānorāda šādi apsvērumi: 1) vai likumdevēja lietotie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai; 2) vai šāda rīcība ir nepieciešama, tas ir, vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar citiem, indivīda tiesības un likumiskās intereses mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; 3) vai likumdevēja darbība ir samērīga jeb atbilstoša, tas ir, vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām un likumiskajām interesēm nodarīto zaudējumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2012. gada 20. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2011-16-01 12. punktu*). Pieteikumā nav norādīti juridiski argumenti arī tam, vai iespējamā atšķirīgā attieksme ir noteikta ar likumu, un tam, kāpēc tā pārkāptu samērīguma principu.

Faktisko apstākļu un Pieteikuma iesniedzējas viedokļa par tiesību normām un to piemērošanu izklāsts pats par sevi nav uzskatāms par pieteikuma juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta izpratnē. Tādējādi pieteikumā nav ietverts juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam.

Līdz ar to pieteikums daļā par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 91. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. un 4. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 68/2018).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

S. Osipova